

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

**ΥΠΟΘΕΣΗ GILBERT ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
(ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 64347/12)**

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

10 Ιανουαρίου 2019

*Η απόφαση αυτή είναι οριστική.
Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς την μορφή*

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ**Στην υπόθεση GILBERT κατά της Ελλάδος**

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα), συνεδριάζον σε Τμήμα συντιθέμενο από τους δικαστές :

Ksenija Turkovic *Πρόεδρο,*

Krzysztof Wojtyczek

Pauliine Koskelo *Δικαστές και*

Renata Degener *Γραμματέα Τμήματος*

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο την 11^η Δεκεμβρίου 2018

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά την ως άνω ημερομηνία :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ**ΕΠΙΔΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ**

1.- Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 64347/12) προσφυγής, την οποία κατέθεσε κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας η κα Andrea GILBERT («προσφεύγουσα»), Αμερικανίδα, η οποία προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου την 27^η Σεπτεμβρίου 2012 δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2.- Η προσφεύγουσα εκπροσωπήθηκε από την Μη Κυβερνητική Οργάνωση «Ελληνικό Παρατηρητήριο του Ελσίνκι», (Moniteur Grec Helsinki), που εδρεύει στα Γλυκά Νερά (Αθήνα). Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από την πληρεξουσία της κα Μ. ΜΑΓΡΙΠΠΗ, Δικαστική Πληρεξουσία του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους .

3.- Η προσφεύγουσα ισχυρίσθηκε παραβίαση των άρθρων 6 παρ. 1 και 13 της Συμβάσεως.

4.- Την 22^α Αυγούστου 2016, παράπονα, τα οποία βασίζονταν στα άρθρα 6 παρ. 1 και 13 της Συμβάσεως σχετικά με την

πρόσβαση στο δικαστήριο και την διάρκεια της διαδικασίας, καθώς και με την απουσία στο Ελληνικό δίκαιο προσφυγής που να τους επιτρέπει να παραπονεθούν σχετικά, κοινοποιήθηκαν στην Κυβέρνηση και η προσφυγή τους κηρύχθηκε απαράδεκτη για το επί πλέον σύμφωνα με το άρθρο 54 παρ. 3 του Κανονισμού του Δικαστηρίου.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ

5.- Η προσφεύγουσα γεννήθηκε το 1947 και διαμένει στα Γλυκά Νερά.

6.- Τα γεγονότα της υπόθεσης, όπως εκτίθενται από τους διαδίκους, δύνανται να συνοψισθούν ως ακολούθως :

A.- Το πλαίσιο της υπόθεσης

7.- Κατά την εποχή των γεγονότων, η προσφεύγουσα ήταν υπεύθυνη θεμάτων σχετικά με τον αντισημιτισμό στην Μη Κυβερνητική Οργάνωση «Ελληνικό Παρατηρητήριο του Ελσίνκι», (Moniteur Grec Helsinki), η οποία δραστηριοποιείται στον τομέα της υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

8.- Την 5^η Αυγούστου 2007, ο Παναγιώτης ΔΗΜΗΤΡΑΣ, Διευθυντής του Ελληνικού Παρατηρητηρίου του Ελσίνκι», (Moniteur Grec Helsinki) ενημέρωσε τον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Αθηνών για άρθρο το περιεχόμενο του οποίου φέρεται ως αντισημιτικό, το οποίο κυκλοφόρησε την 28^η Ιουλίου 2007 στην εφημερίδα « *Άλφα Ένα* ».

9.- Σε μη προσδιορισθείσα ημερομηνία, ξεκίνησε ποινική διαδικασία κατά των Σ. Π., διευθυντού της προαναφερομένης εφημερίδος και Α. Γ. συντάκτη του εν λόγω άρθρου.

10.- Την 4^η Δεκεμβρίου 2007, η προσφεύγουσα κατέθεσε μήνυση με παράσταση πολιτικής αγωγής για το ποσό των 30 ευρώ (€) κατά των προαναφερομένων για την δημοσίευση του άρθρου, το οποίο

κυκλοφόρησε την 28^η Ιουλίου 2007 καθώς και κατά των Α. Ο. και Σ. Κ., συντακτών δύο άρθρων με παρόμοιο περιεχόμενο, τα οποία κυκλοφόρησαν την 24^η Νοεμβρίου και 20^η Οκτωβρίου 2007, αντιστοίχως. Η μήνυσή της ανέφερε ότι :

« Τα εν λόγω κείμενα θίγουν, συνεπώς, την μηνύτρια ως εβραία ».

1.- Ποινική διαδικασία αναφορικά με το πρώτο άρθρο

11.- Μετά την ολοκλήρωση της δικαστικής έρευνας, ξεκίνησαν ποινικές διώξεις κατά των Σ. Π. και Α. Γ. Οι κατηγορίες, οι οποίες διατυπώθηκαν κατά των προαναφερομένων, ήταν οι ακόλουθες : διάδοση ιδεών προσβλητικών κατά προσώπου ή ομάδας προσώπων λόγω της φυλετικής ή εθνικής καταγωγής του, κατά παράβαση του άρθρου 2 του υπ' αριθμόν 927 / 1979 νόμου, ο οποίος καλείται « Αντιρατσιστικός Νόμος » και διάδοση ψευδών πληροφοριών μέσω του τύπου.

12.- Την 24^η Φεβρουαρίου 2009, δυνάμει της υπ' αριθμόν 185 / 2009 αποφάσεως, το Πλημμελειοδικείο Αθηνών αθώωσε τους Σ. Π. και Α. Γ. για τις εις βάρους των κατηγορίες.

13.- Την 13^η Ιανουαρίου 2009, ο Παναγιώτης ΔΗΜΗΤΡΑΣ, ο οποίος εξετάστηκε ως μάρτυρας κατά την επ' ακροατηρίω συζήτηση, απέστειλε επιστολή στον Εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών ενημερώνοντάς τον για την έκβαση της ποινικής διαδικασίας και του ζητούσε να ασκήσει έφεση κατά της αποφάσεως του Πλημμελειοδικείου. Εν συνεχεία ενημερώθηκε προφορικώς ότι η αίτησή του απορρίφθηκε.

14.- Την 4^η Ιουλίου 2009, ο Παναγιώτης ΔΗΜΗΤΡΑΣ και η προσφεύγουσα κατέθεσαν ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων την υπ' αριθμόν 36836 / 09 προσφυγή. Παραπονούνται για παραβίαση των άρθρων 6 παρ. 1, 9 μόνο του και σε συνδυασμό με το άρθρο 13, και 14 συνδυασμένο με τα άρθρα 8 και 13 της Συμβάσεως.

15.- Δυνάμει της από 2 Οκτωβρίου 2014 αποφάσεως, το Δικαστήριο κατέληξε στην παραβίαση των άρθρων 9 και 13 της Συμβάσεως αναφορικά με τον Π. Δ. και κήρυξε την προσφυγή

απαράδεκτη για το επιπλέον (απόφαση ΔΗΜΗΤΡΑΣ και GILBERT κατά της Ελλάδος).

2.- Επίδικη διαδικασία

16.- Την 6^η Μαρτίου 2008, συνεπεία της μηνύσεως της προσφεύγουσας με παράσταση πολιτικής αγωγής, η οποία ασκήθηκε την 4^η Δεκεμβρίου 2007, ξεκίνησε ποινική διαδικασία κατά των Α. Ο και Σ. Κ. και η απόφαση ανατέθηκε σε εισαγγελέα.

17.- Την 30^η Μαΐου 2008, η υπόθεση διαβιβάστηκε στον 4ο Πταισματοδίκη Αθηνών για την διεξαγωγή προκαταρκτικής εξέτασης.

18.- Την 30^η Μαρτίου 2009, η υπόθεση ανατέθηκε σε εισαγγελέα.

19.- Την 24^η Σεπτεμβρίου 2009, η υπόθεση διαβιβάστηκε στον 4ο Πταισματοδίκη Αθηνών για την διεξαγωγή προκαταρκτικής εξέτασης.

20.- Την 2^α Νοεμβρίου 2009, η υπόθεση ανατέθηκε σε εισαγγελέα.

21.- Την 25^η Ιανουαρίου 2010, η υπόθεση διαβιβάστηκε εκ νέου στον 4^ο Πταισματοδίκη Αθηνών για την διεξαγωγή συμπληρωματικής προκαταρκτικής εξέτασης.

22.- Σε μη προσδιορισθείσα ημερομηνία, ξεκίνησαν ποινικές διώξεις κατά των Α. Ο. και Σ. Κ. για παραβίαση του άρθρου 2 του υπ' αριθμόν 927 /1979 νόμου και οι κατηγορούμενοι παραπέμφθηκαν ενώπιον της δικαιοσύνης με απ' ευθείας κλήση ενώπιον του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών.

23.- Την 25^η Μαΐου 2011, η υπόθεση διαβιβάστηκε στην αρμόδια υπηρεσία του Πλημμελειοδικείου Αθηνών, Τμήμα Προσδιορισμού Μονομελούς.

24.- Την 5^η Ιανουαρίου 2012, η προσφεύγουσα κλήθηκε να εμφανισθεί ως μάρτυρας ενώπιον του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών, στην συνεδρίαση, η οποία ορίστηκε για την 4^η Απριλίου 2012.

25.- Την 4^η Απριλίου 2012, δυνάμει της υπ' αριθμόν 39364/2012 αποφάσεως, το Πλημμελειοδικείο διαπίστωσε ότι οι

διωκόμενες παραβάσεις είχαν παραγραφεί, δυνάμει του άρθρου 4 παρ. 1 του υπ' αριθμόν 4043 / 2012 νόμου και έθεσε τέλος στις διώξεις που διεξήχθησαν κατά των Α.Ο. και Σ. Κ.

II.- ΕΘΝΙΚΟ ΟΙΚΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

26.- Οι σχετικές διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ορίζουν ότι :

Άρθρο 111

« 1. Το αξιόποينو εξαλείφεται με την παραγραφή
(.....)

3. Τα πλημμελήματα παραγράφονται μετά από πέντε έτη
(.....) »

Άρθρο 112

« Η προθεσμία της παραγραφής αρχίζει από την ημέρα που τελέστηκε η αξιόποινη πράξη ».

Άρθρο 113

« (.....)

2. Η προθεσμία της παραγραφής αναστέλλεται για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η κύρια διαδικασία και ως ότου γίνει αμετάκλητη η καταδικαστική απόφαση.

3. Η αναστολή δεν μπορεί να διαρκέσει (.....) περισσότερο από τρία χρόνια για τα πλημμελήματα (.....) ».

27.- Το άρθρο 4 του υπ' αριθμόν 4043/2012 νόμου, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 13^η Φεβρουαρίου 2012, ορίζει ότι :

Άρθρο 4.-

« 1. Παραγράφεται το αξιόποينو και παύει η δίωξη των ακόλουθων αξιόποινων πράξεων, που έχουν τελεσθεί μέχρι 31.12.2011 : α) των πταισμάτων και β) των πλημμελημάτων, κατά των οποίων ο νόμος απειλεί ποινή φυλάκισης μέχρι ένα έτος ή χρηματική ποινή ή και τις δύο ποινές. Στην περίπτωση των πλημμελημάτων, εάν ο υπαίτιος υποπέσει μέσα σε ένα έτος από τη δημοσίευση του νόμου σε νέα από δόλο

αξιόποινη πράξη κακουργήματος ή πλημμελήματος και καταδικαστεί αμετάκλητα οποτεδήποτε σε ποινή στερητική της ελευθερίας ανώτερη των έξι μηνών, συνεχίζεται η κατ' αυτού παυθείσα ποινική δίωξη και δεν υπολογίζεται στο χρόνο παραγραφής του αξιόποινου της πρώτης πράξης ο διανυθείς χρόνος από την παύση της δίωξης μέχρι την αμετάκλητη καταδίκη για τη νέα πράξη.

(.....)

3. Οι αστικές αξιώσεις που τυχόν απορρέουν από τις αξιόποινες πράξεις της παραγράφου 1 δεν θίγονται με οποιονδήποτε τρόπο.

4. Η παραγραφή του αξιόποινου και η παύση της ποινικής δίωξης κατά την παράγραφο 1, δεν ισχύει για τις παραβάσεις: α) του άρθρου 358 του Ποινικού Κώδικα, β) του ν. 690/1945, γ) του άρθρου 28 του ν. 3996/2011 και δ) των νόμων 703/1977 και 3959/2011».

28.- Το άρθρο 358 του Ποινικού Κώδικα αφορά την παραβίαση υποχρέωσης διατροφής. Ο υπ' αριθμόν 690/1945 νόμος αφορά την μη καταβολή των δεδουλευμένων. Το άρθρο 28 του υπ' αριθμόν 3996/2011 νόμου αφορά την παραβίαση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας. Ο υπ' αριθμόν 703/1977 νόμος καλείται « [νόμος] περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας ελεύθερου ανταγωνισμού » και ο υπ' αριθμόν 3959/2011 νόμος « [Νόμος περί] προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού ».

29.- Το μέρος της εισηγητικής έκθεσης του υπ' αριθμόν 4043/2012 νόμου, το οποίο αφορά το άρθρο 4 αυτού, ορίζει : « Προτείνονται η παραγραφή και η περάτωση της ποινικής δίωξης των πταισμάτων που δεν έχουν ιδιαίτερη ηθική και κοινωνική αναξιοσύνη και τα οποία επιβαρύνουν τα δικαστήρια της χώρας. Τα αδικήματα σχετικά με την παραβίαση της υποχρέωσης διατροφής και την μη καταβολή των δεδουλευμένων από τους εργοδότες στους υπαλλήλους τους εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της διάταξης»

30.- Το άρθρο 2 του υπ' αριθμόν 927/1979 νόμου, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την εποχή των γεγονότων, ορίζει ότι :

Άρθρο 2

«Όστις δημοσίως, είτε προφορικώς, είτε διά του τύπου ή διά γραπτών κειμένων ή εικονογραφήσεων ή παντός ετέρου μέσου, εκφράζει ιδέες προσβλητικές κατά προσώπου ή ομάδος προσώπων λόγω της η φυλετικής ή εθνικής καταγωγής τους, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους, ή χρηματικών ποινών ή και δι' αμφοτέρων των ποινών τούτων».

ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ**I.- ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΝΑΦΕΡΘΕΙΣΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΠΑΡ. 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ.**

31.- Η προσφεύγουσα παραπονείται για παραβίαση του δικαιώματός της πρόσβασης σε δικαστήριο για τον λόγο ότι η μήνυσή της με παράσταση πολιτικής αγωγής απορρίφθηκε λόγω παραγραφής. Ισχυρίζεται παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως, η οποία έχει ως εξής στα συναφή της μέρη εν προκειμένω :

Άρθρο 6 παρ.1

« Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...) »

32.- Η Κυβέρνηση αναφέρεται, προκαταρκτικά, στην εισηγητική έκθεση του υπ' αριθμόν 4043/2012 νόμου, το άρθρο 4 του οποίου αφορά την παραγραφή ορισμένων παραβάσεων. Υποστηρίζει ότι η παραγραφή πταισμάτων, τα οποία σύμφωνα με την εν λόγω έκθεση, δεν έχουν ιδιαίτερη ηθική και κοινωνική αναξιοότητα, αιτιολογείται από σκοπό δημοσίου συμφέροντος, ήτοι την αποσυμφόρηση των φυλακών, την καλή λειτουργία του σωφρονιστικού συστήματος και, εν γένει, την ορθή απονομή της δικαιοσύνης. Εκτιμά ότι το μέτρο αυτό εμπίπτει στην διακριτική ευχέρεια του εθνικού νομοθέτη όσον αφορά τον χαρακτηρισμό της συμπεριφοράς αξιόποινης πράξης, καθώς και το

περιθώριο εκτίμησής του όσον αφορά την ανάπτυξη και τη λειτουργία συστήματος δικαιοσύνης ποινικού δικαίου σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 6 της Σύμβασης.

33.- Η Κυβέρνηση εκτιμά εξ' άλλου ότι, αντίθετα με τις αποφάσεις *ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ* κατά της Ελλάδος (υπ' αριθμόν 54589/00, 3 Απριλίου 2003), και *ΡΟΚΑΣ* κατά της Ελλάδος (υπ' αριθμόν 55081/09, 22 Σεπτεμβρίου 2015), η παραγραφή των παραβάσεων, εν προκειμένω, και την παύση των σχετικών ποινικών διώξεων δεν οφείλονταν στην καθυστέρηση των αρμοδίων δικαστικών αρχών, αλλά στην παρέμβαση του νομοθέτη.

34.- Αναφέρει, επιπλέον ότι, η υπ' αριθμόν 39364/12 απόφαση του Πλημμελειοδικείου δεν φέρει την αρχή του δεδικασμένου έναντι της αστικής δίκης. Σύμφωνα με αυτήν, η προσφεύγουσα εδύνατο να ασκήσει αγωγή αποζημιώσεως ενώπιον των αρμοδίων αστικών δικαστηρίων, όπως ο προσφεύγων στην απόφαση *ΣΙΓΑΛΑΣ* κατά Ελλάδος (υπ' αριθμόν 19754/02, 22 Σεπτεμβρίου 2005). Προσθέτει ότι, στην τελευταία υπόθεση, το Δικαστήριο είχε διαπιστώσει ότι η παραγραφή του αδικήματος, δεν είχε επίπτωση επί των αστικής φύσεως αξιώσεων του προσφεύγοντος κατά του κατηγορουμένου, επειδή ο προσφεύγων είχε ήδη καταθέσει ενώπιον των αστικών δικαστηρίων αγωγή αποζημιώσεως της ηθικής του βλάβης.

35.- Η προσφεύγουσα παραπονείται ότι οι ποινικές διώξεις οι σχετικές με την μήνυσή της με παράσταση ως πολιτικώς ενάγων αντιμετωπίστηκαν σε δύο διαφορετικές διαδικασίες. Υποστηρίζει ότι η πρώτη ακροαματική διαδικασία, η οποία αφορούσε την επίδικη διαδικασία, ορίσθηκε σχεδόν πέντε έτη μετά την δημοσίευση των ενοχοποιητικών άρθρων, ενώ η ακροαματική διαδικασία στην ποινική υπόθεση, η οποία αφορούσε την δημοσίευση του πρώτου άρθρου, έλαβε χώρα σε λιγότερο από δύο έτη από αυτήν.

36.- Εξ' άλλου, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι στην προαναφερόμενη υπόθεση *ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ*, για να καταλήξει στην

διαπίστωση της παραβίασης του άρθρου 6 παρ 1 της Συμβάσεως, λόγω παραγραφής της παραβάσεως, η οποία οφείλεται στην έλλειψη επιμέλειας των δικαστικών αρχών, το Δικαστήριο έλαβε υπ' όψιν το γεγονός ότι η παραγραφή της εν λόγω παραβάσεως προκλήθηκε, επίσης, από την παρέμβαση του νομοθέτη, συνεπεία της οποίας η επικαλούμενη παράβαση χαρακτηρίστηκε ως αδικοπρακτική αντί ποινική. Η προσφεύγουσα εκθέτει ότι, στην απόφαση αυτή, το Δικαστήριο σημείωσε ότι οι κατηγορούμενοι παραπέμφθηκαν ενώπιον της δικαιοσύνης πέντε έτη μετά την ημερομηνία των επικαλουμένων γεγονότων, έτσι ώστε τα εν λόγω αδικήματα καλύπτονταν ήδη από την παραγραφή κατά την ημερομηνία της πρώτης ακροαματικής διαδικασίας. Σύμφωνα με αυτήν, στην προαναφερόμενη υπόθεση *ΡΟΚΑΣ* στην οποία διαπιστώθηκε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως, το Δικαστήριο είχε καταλήξει ότι η παραγραφή των παραβάσεων υπήρξε συνέπεια αδικαιολογήτων καθυστερήσεων εκ μέρους των δικαστικών αρχών και παρατήρησε ότι η αστική αγωγή, η οποία εισήχθη από τον προσφεύγοντα παρέμεινε σε εκκρεμότητα για διάστημα άνω των πέντε ετών.

37.- Το Δικαστήριο σημειώνει εκ προοιμίου ότι οι διάδικοι δεν αμφισβητούν την εφαρμοσιμότητα του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης εν προκειμένω. Σχετικώς, υπενθυμίζει ότι το Ελληνικό νομικό σύστημα προβλέπει ότι ο ενδιαφερόμενος, ο οποίος καταθέτει μήνυση με παράσταση πολιτικής αγωγής ξεκινά κατ' αρχήν ποινικές διώξεις για να αποκτήσει τα ποινικά δικαστήρια ομολογία ενοχής και, ταυτοχρόνως, αποζημίωση για αποζημίωση (*Perez κατά Γαλλίας [GC]* υπ' αριθμόν 47287/99 παρ. 70 – 71, ΕΔΔΑ 2004 – I, και *ΜΠΑΚΑ κατά Ελλάδος* υπ' αριθμόν 24891/10 παρ. 21, 18 Φεβρουαρίου 2016).

38.- Εν προκειμένω, πρέπει να σημειωθεί ότι η υπόθεση αφορά διαδικασία σχετικά με την διάδοση ιδεών προσβλητικών κατά προσώπου ή ομάδας προσώπων λόγω της φυλετικής ή εθνικής καταγωγής του. Αισθανόμενη προσβεβλημένη από τα επίδικα άρθρα, η προσφεύγουσα επιλέγει την νομική οδό παρισταμένη ως πολιτικός

ενάγουσα, ώστε να αποκτήσει από τα ποινικά δικαστήρια ομολογία ενοχής καθώς και αποζημίωση. Το αιτηθέν από αυτήν ποσό των 30 € επιβεβαιώνει τον αποζημιωτικό χαρακτήρα του αιτήματός της. Τέλος, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι μόνο το γεγονός για διάδικο να δηλώσει ότι παρίσταται ως πολιτικώς ενάγων του επιτρέπει να ασκήσει τα αστικά του δικαιώματα (βλ. *ΔΙΑΜΑΝΤΙΔΗΣ κατά Ελλάδος* (déc.) υπ' αριθμόν 71563/01, 20 Νοεμβρίου 2003). Προκύπτει ότι το άρθρο 6 της Συμβάσεως εφαρμόζεται εν προκειμένω.

39.- Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η προσφεύγουσα παραπονείται ότι παραβιάσθηκε το δικαίωμά της πρόσβασης ενώπιον της δικαιοσύνης, λόγω της απουσίας επιμέλειας των εθνικών δικαστηρίων και την εισαγωγή του υπ' αριθμόν 4043/2012 νόμου περί παραγραφής των αδικημάτων. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι η παραγραφή των αδικημάτων, εν προκειμένω, δεν οφείλεται σε καθυστερήσεις των δικαστικών αρχών, αλλά στην παρέμβαση του νομοθέτη.

40.- Το θέμα που τίθεται έκτοτε εν προκειμένω είναι αυτό του εάν η άρνηση των ποινικών δικαστηρίων να εξετάσουν την πολιτική αγωγή της προσφεύγουσας αφού τέθηκε θέμα στην ποινική διαδικασία λόγω παραγραφής συνεπεία της θέσεως εν ισχύι του υπ' αριθμόν 4043/2012 νόμου, έθιξε το δικαίωμα πρόσβασης ενώπιον της δικαιοσύνης της προσφεύγουσας.

41.- Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, σχετικώς, ότι κάθε πολίτης που επιζητεί έννομη προστασία κατέχει το δικαίωμα το δικαστήριο να γνωρίζει οποιαδήποτε αμφισβήτηση σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του αστικού χαρακτήρα. Έτσι, το άρθρο 6 παρ. 1 της Συμβάσεως επικυρώνει « το δικαίωμα του δικάζεσθαι», του οποίου το δικαίωμα πρόσβασης στη δικαιοσύνη, ήτοι το δικαίωμα προσφυγής σε αστικό δικαστήριο, δεν αποτελεί παρά μόνο μια όψη (*Prince Hans – Adam II de Liechtenstein κατά Γερμανίας*) [GS], υπ'

αριθμόν 42527/98 παρ. 43, ΕΔΔΑ 2001 – VIII, και *Cudak κατά Λιθουανίας* [GS], υπ' αριθμόν 158669/02 παρ. 54, 23 Μαρτίου 2010).

42.- Το δικαίωμα προσβάσεως σε δικαστήριο, το οποίο αναγνωρίζεται από το άρθρο 6 § 1 της Συμβάσεως, δεν είναι απόλυτο : υπόκειται σε σιωπηρώς αποδεκτούς περιορισμούς, διότι, ως εκ της φύσεώς του, συνεπάγεται ρύθμιση από το κράτος. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη διαθέτουν, στην περίπτωση αυτή, ένα ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως. Εντούτοις, εναπόκειται στο Δικαστήριο να αποφασίσει σε τελευταίο βαθμό δικαιοδοσίας για την τήρηση των απαιτήσεων της Σύμβασης : αρμόδιο να αποφαινεται τελεσίδικα επί της ικανοποιήσεως ή μη των απαιτήσεων της Συμβάσεως, είναι το Δικαστήριο. Σκοπός του είναι να ελέγχει αν οι ισχύοντες περιορισμοί περιορίζουν την πρόσβαση του διοικούμενου κατά τρόπο και μέχρι σημείου που να θίγεται ουσιαστικά το δικαίωμα αυτό. Περαιτέρω, παρόμοιος περιορισμός του δικαιώματος προσβάσεως σε δικαστήριο δεν συμβιβάζεται με το άρθρο 6 § 1 παρά μόνον εάν έχει θεμιτό στόχο και υφίσταται εύλογη σχέση αναλογικότητας ανάμεσα στα χρησιμοποιούμενα μέσα και στον επιδιωκόμενο σκοπό (*Waite και Kennedy κατά Γερμανίας* [GC], υπ' αριθμόν 26083/94, § 59, ΕΔΔΑ 1999 – 1). Πράγματι, το δικαίωμα προσβάσεως σε δικαστήριο θίγεται όταν η ρύθμισή του παύει να εξυπηρετεί τους σκοπούς της νομικής ασφαλείας και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, και αποτελεί ένα είδος εμποδίου το οποίο δεν επιτρέπει την επί της ουσίας εκδίκαση της υποθέσεως του διοικούμενου από το αρμόδιο δικαστήριο (*ΤΣΑΛΚΙΤΖΗΣ κατά Ελλάδος*, υπ' αριθμόν 11801/04 παρ. 44, 16 Νοεμβρίου 2006).

43.- Το Δικαστήριο σημειώνει ότι διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως σε πολλές υποθέσεις, στις οποίες η παραίτηση από τις διώξεις και συνακόλουθα η αδυναμία παράστασης του μηνυτού ως πολιτικώς ενάγοντος οφείλονταν στην απουσία επιμέλειας των αρχών (*ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ κατά Ελλάδος*, προαναφερόμενη, παρ. 31 – 32, *ΓΚΟΥΣΗΣ κατά Ελλάδος*, υπ' αριθμόν 8863/03, παρ. 34 – 35, 29

Μαρτίου 2007, *ATANASOVA κατά Βουλγαρίας*, υπ' αριθμόν 72001/01, παρ. 35 – 47, 2 Οκτωβρίου 2008, *DINCHEV κατά Βουλγαρίας* υπ' αριθμόν 23057/03, παρ. 40 – 52, 22 Ιανουαρίου 2009, *TONCHEV κατά Βουλγαρίας*, υπ' αριθμόν 18527/02, παρ. 50 – 53, 19 Νοεμβρίου 2003 και *Boris STOJANOVSKI κατά Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας* υπ' αριθμόν 41916/06, παρ. 56 – 57, 6 Μαΐου 2010).

44.- Υπενθυμίζει ότι, σε άλλες περιπτώσεις κατά τις οποίες αμφισβητείτο η έλλειψη ουσιαστικής εξέτασης των παραστάσεων τους ως πολιτικώς εναγόντων λόγω του απαραδέκτου των καταγγελιών και δη ως προς τον ποινικό χαρακτήρα αυτών και για τις οποίες είχε δηλωθεί παράσταση πολιτικής αγωγής, προσέδιδε σημασία στην προσβασιμότητα και την αποτελεσματικότητα άλλων ενδίκων μέσων που προσφέρονται στους προσφεύγοντες για την επίκληση των αξιώσεών τους, ειδικότερα των ενεργειών που έχουν στην διάθεσή τους ενώπιον των αστικών δικαστηρίων (*Forum Maritime S.A κατά Ρουμανίας*, υπ' αριθμούς 63610/00 και 38692/5, § 91, 4 Οκτωβρίου 2007). Στις περιπτώσεις που έκρινε ότι οι προσφεύγοντες είχαν πραγματικά στη διάθεσή τους παρόμοιες προσφυγές, κατέληγε στην απουσία παραβίασης του δικαιώματος πρόσβασης ενώπιον της δικαιοσύνης (*Aspenon και άλλοι κατά Βουλγαρίας*, υπ' αριθμόν 24760/94 παρ. 112, *Συλλογή αποφάσεων 1998 – VIII, Ernst και άλλοι κατά Βελγίου*, υπ' αριθμόν 334000/96, παρ. 53 – 55, 15 Ιουλίου 2003, *Moldovan και άλλοι κατά Ρουμανίας (υπ' αριθμόν 2)*, υπ' αριθμόν 41138/98 και 64320/01, παρ. 119 – 122, 12 Ιουλίου 2005, και *LACERDA Gouveia και άλλοι κατά Πορτογαλίας*, υπ' αριθμόν 11868/07 παρ. 80, 1^η Μαρτίου 2011).

45.- Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι στην απόφαση *Coëtte και άλλοι κατά Βελγίου* (υπ' αριθμόν 32492/96, 32547/96, 32548/96, 33209/69 και 33210/96 παρ. 149, ΕΔΔΑ 2000 – VI), προσδιόρισε τους κανόνες σε θέματα παραγραφής διατάξεων δικονομικού χαρακτήρα. Εξ' άλλου, όπως το Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως υπέμνησε στην απόφασή του *Scoppola κατά Ιταλίας (υπ' αριθμόν 2)* (υπ' αριθμόν 10246/03, 17

Σεπτεμβρίου 2009), έκρινε λογική την εφαρμογή από τα εθνικά δικαστήρια της αρχής *tempus regit actum* σε ό,τι αφορά τις διατάξεις δικονομικού χαρακτήρα.

46.- Εν προκειμένω, το άρθρο 4 του υπ' αριθμόν 4043/2012 νόμου το οποίο προέβλεπε την παραγραφή ορισμένων αδικημάτων, αφορούσε διάταξη δικονομικού χαρακτήρα. Το εν λόγω άρθρο προέβλεπε, μεταξύ άλλων, την παραγραφή των αδικημάτων, τα οποία διεπράχθησαν προ της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2011 για τα οποία προβλεπόταν είτε ποινή φυλάκισης έως ενός έτους, είτε χρηματική ποινή, είτε και τα δύο, με την προϋπόθεση ότι ο υπαίτιος του αδικήματος δεν θα διαπράξει νέο αδίκημα εντός του έτους που ακολουθεί την δημοσίευση του νόμου και δεν καταδικασθεί σε ποινή στερητική της ελευθερίας άνω των έξι μηνών.

47.- Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, στην παρούσα υπόθεση, οι υπό έρευνα πράξεις καλύπτονταν από την προβλεπόμενη από το άρθρο 4 του υπ' αριθμόν 4043/2012 νόμου παραγραφή, επειδή, αφ' ενός, η δημοσίευση των επιδίκων άρθρων έλαβε χώρα την 24^η Νοεμβρίου και 20^η Οκτωβρίου 2007 αντιστοίχως, και, αφ' ετέρου, επειδή για τις εν λόγω πράξεις προβλεπόταν, σύμφωνα με το άρθρο 2 του υπ' αριθμόν 927/1979 νόμου, είτε ποινή φυλάκισης έως ενός έτους, είτε χρηματική ποινή, είτε και τα δύο. Έκτοτε, δεν μπορεί να θεωρήσει ότι η εφαρμογή από τα εθνικά δικαστήρια των διατάξεων του άρθρου 4 του υπ' αριθμόν 4043/2012 νόμου, ήταν εν προκειμένω, παράλογη, δεδομένου μάλιστα ότι η διάταξη αυτή ήταν ευνοϊκότερη για τους κατηγορούμενους, απ' ότι το άρθρο 111 του Ποινικού Κώδικα, το οποίο ίσχυε τη στιγμή της διαπράξεως του αδικήματος.

48.- Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η παρούσα υπόθεση πρέπει να διακριθεί από υποθέσεις στις οποίες το Δικαστήριο κατέληξε σε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως, όταν η παύση των ποινικών διώξεων και η έλλειψη εξέτασης της πολιτικής αγωγής οφείλονταν σε περιστατικά, τα οποία καταλογίζονται στις

δικαστικές αρχές, ειδικότερα σε υπερβολικές καθυστερήσεις κατά την διάρκεια της διαδικασίας, που επέφεραν την παραγραφή του αδικήματος (*ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ*, προαναφερομένη, παρ. 31 – 32, *ΓΚΟΥΣΗΣ*, προαναφερομένη, παρ. 34 – 35). Προκύπτει ότι η παραγραφή της παραβάσεως, εν προκειμένω, οφείλονταν στην παρέμβαση του νομοθέτη και όχι στην απουσία της επιμέλειας των αρμοδίων εθνικών δικαστηρίων.

49.- Τέλος, και ειδικότερα, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, σύμφωνα με την Κυβέρνηση, η προσφεύγουσα θα μπορούσε να καταθέσει αγωγή αποζημίωσης ενώπιον των αρμοδίων πολιτικών δικαστηρίων, ισχυρισμός, ο οποίος δεν αμφισβητήθηκε από την προσφεύγουσα. Διαπιστώνει, επί πλέον ότι, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 3 του υπ' αριθμόν 4043/2012 νόμου, η παύση των ποινικών διώξεων δεν θίγει τις αστικές αξιώσεις που τυχόν απορρέουν από τις αξιόποινες πράξεις της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου (βλ προαναφερόμενη παράγραφο 27). Προκύπτει ότι η προσφεύγουσα edύνατο να καταθέσει αίτηση ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων για αποζημίωση της ηθικής ζημίας (βλ. επίσης *ΔΗΜΗΤΡΑΣ κατά Ελλάδος*, υπ' αριθμόν 11946/11 παρ. 46, 19 Απριλίου 2018). Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, σε παρόμοιες υποθέσεις, όπου έκρινε ότι οι προσφεύγοντες είχαν στη διάθεσή τους παρόμοιες προσφυγές, κατέληξε στην απουσία παραβίασης του δικαιώματος πρόσβασης ενώπιον της δικαιοσύνης (παρ. 44 προαναφερομένη, με τις αναφορές).

50.- Σχετικά με ό,τι προηγείται, το Δικαστήριο καταλήγει ότι ο περιορισμός στο δικαίωμα πρόσβασης ενώπιον της δικαιοσύνης της προσφεύγουσας δεν θίγει την ίδια την ουσία του εν λόγω δικαιώματος και αυτό δεν αποτελεί δυσανάλογο μέτρο δυνάμει του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως.

51.- Προκύπτει ότι το παράπονο, το οποίο βασίζεται στο άρθρο 6 παρ. 1 της Συμβάσεως αναφορικά με το δικαίωμα πρόσβασης ενώπιον της δικαιοσύνης πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 35 παρ. 3^α και 4 της Συμβάσεως.

ΙΙ.- ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΝΑΦΕΡΘΕΙΣΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΠΑΡ. 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

52.- Η προσφεύγουσα, επικαλούμενη το άρθρο 6 παρ. 1 της Συμβάσεως, παραπονείται για την διάρκεια της ποινικής διαδικασίας κατά των Α. Ο. και Σ. Κ., στην οποία παρίσταται ως πολιτικώς ενάγων.

A.- Επί του παραδεκτού

53.- Διαπιστώνοντας ότι το εν λόγω παράπονο δεν είναι προδήλως αβάσιμο δυνάμει του άρθρου 35 παρ. 3 της Συμβάσεως και ότι δεν προσκρούει σε κάποιον άλλον λόγο απαραδέκτου, το Δικαστήριο την κηρύσσει παραδεκτή.

B.- Επί της ουσίας.

54.- Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας υπήρξε υπερβολική.

55.- Η Κυβέρνηση αμφισβητεί τον ισχυρισμό αυτό.

56.- Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η περίοδος προς εκτίμηση ξεκινά την 4^η Δεκεμβρίου 2007, ημερομηνία κατά την οποία η προσφεύγουσα κατάθεσε την μήνυσή της και δήλωσε την πρόθεσή της να παραστεί ως πολιτικώς ενάγουσα στην διαδικασία (*A. E. κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμόν 71545/12, παρ. 92, 21^η Ιανουαρίου 2016) και ότι ολοκληρώθηκε την 4^η Απριλίου 2012, ημερομηνία δημοσίευση της αποφάσεως του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών θέτοντας τέλος στις διώξεις κατά των Α. Ο και Σ. Κ. Διαπιστώνει ότι η εν λόγω διαδικασία διήρκησε τέσσερα έτη και τέσσερις μήνες για έναν βαθμό δικαιοδοσίας.

57.- Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας της διαδικασίας εκτιμάται συμφώνως προς τις περιστάσεις της υποθέσεως και σχετικά με τα προβλεπόμενα από την νομολογία του Δικαστηρίου κριτήρια, ειδικότερα την πολυπλοκότητα της υποθέσεως, την συμπεριφορά του προσφεύγοντος και των αρμοδίων αρχών, καθώς και το αντικείμενο της διαμάχης για τους εμπλεκόμενους (βλ. μεταξύ

πολλών άλλων *ΜΙΧΕΛΙΟΥΔΑΚΗΣ* κατά της Ελλάδος, υπ' αριθμόν 54447/10 παρ. 42 – 43, 3^η Απριλίου 2013)

58.- Υπενθυμίζει επίσης ότι αντιμετώπισε κατ' επανόληψιν υποθέσεις που εγείρουν το θέμα της υπερβολικής διάρκειας των ποινικών διαδικασιών με παράσταση πολιτικώς ενάγοντος, στις οποίες διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως (βλ. προαναφερόμενη *ΜΙΧΕΛΙΟΥΔΑΚΗΣ* και οι αναφορές των παραγράφων 68 - 70).

59.- Εν προκειμένω, σημειώνει ότι η παρούσα υπόθεση δεν παρουσιάζει ιδιαίτερη δυσκολία. Παρατηρεί ότι η πολιτική αγωγή, η οποία ασκήθηκε από την προσφεύγουσα παρέμεινε σε εκκρεμότητα ενώπιον των αρμοδίων αρχών για διάστημα περισσότερο των τριών ετών πριν να διαβιβασθεί η υπόθεση στην αρμόδια υπηρεσία για τον ορισμό δικασίμου και ότι η τελευταία δεν ορίσθηκε παρά μόνο μετά από ένα έτος περίπου, ημερομηνία, η οποία δεν δύναται να θεωρηθεί εύλογη εν προκειμένω. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υπεβλήθησαν, κρίνει ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε γεγονότα ή επιχειρήματα που να δικαιολογούν την διάρκεια της διαδικασίας. Λαμβάνοντας υπ' όψιν την σχετική νομολογία του, θεωρεί ότι η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας δεν πληροί την απαίτηση της « εύλογης προθεσμίας».

60.- Ως εκ τούτου, υφίσταται παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως, η οποία εφαρμόζεται στο αστικό της μέρος.

ΙΙΙ.- ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΝΑΦΕΡΘΕΙΣΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΛΟΓΩ ΑΠΟΥΣΙΑΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ ΠΟΥ ΕΠΙΤΡΕΠΕΙ ΤΟ ΝΑ ΠΑΡΑΠΟΝΕΘΕΙ ΚΑΠΟΙΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

61.- Η προσφεύγουσα παραπονείται, επίσης, για την απουσία πραγματικής προσφυγής για να παραπονεθεί για την διάρκεια, κατά την γνώμη της υπερβολική, της διαδικασίας. Επικαλείται, σχετικώς, το άρθρο 13 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει ως ακολούθως :

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη (...) Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίαι παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και εάν η παραβίασης διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων τους».

A.- Επί του παραδεκτού

62.- Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να κηρύξει απαράδεκτο το παράπονο, το οποίο βασίζεται στο άρθρο 13 της Συμβάσεως, λόγω του ότι η προσφεύγουσα δεν έχει υπερασπίσιμη αξία σχετικώς.

63.- Το Δικαστήριο εκτιμά ότι, λαμβάνοντας υπ' όψιν το συμπέρασμά του σχετικά με την παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως, το παράπονο της προσφεύγουσας ήταν υπερασπίσιμο δυνάμει του άρθρου 13 της Συμβάσεως (*Kudla κατά Πολωνίας* [GC], υπ' αριθμόν 30210/96 παρ. 157, ΕΔΔΑ 2000 – XI).

64.- Επί πλέον, διαπιστώνοντας ότι το παράπονο αυτό δεν είναι εμφανώς αβάσιμο δυνάμει του άρθρου 35 παρ 3^α της Συμβάσεως και ότι δεν προσκρούει σε κάποιον λόγο απαραδέκτου, το Δικαστήριο το κηρύσσει παραδεκτό.

B.- Επί της ουσίας

65.- Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 13 της Συμβάσεως εγγυάται πραγματική προσφυγή ενώπιον εθνικού δικαστηρίου που να επιτρέπει την προβολή παραπόνων για μη τήρηση της υποχρεώσεως, η οποία επιβάλλεται από το άρθρο 6 παρ. 1, ήτοι να εξετασθούν οι υποθέσεις εντός ευλόγου προθεσμίας (βλ. *KUDLA*, προαναφερόμενη, παρ. 156).

66.- Εξάλλου, το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διαπιστώσει ότι η ελληνική έννομη τάξη δεν προσέφερε στους ενδιαφερομένους πραγματική προσφυγή δυνάμει του άρθρου 13 της Συμβάσεως, που να τους επιτρέπει να παραπονεθούν για την διάρκεια της

διαδικασίας (βλ. *ΜΙΧΕΛΙΟΥΔΑΚΗΣ*, προαναφερομένη, και οι εκεί αναφορές).

67.- Λαμβάνοντας υπ' όψιν ό,τι προαναφέρεται, το Δικαστήριο εκτιμά ό,τι υπάρχει παραβίαση του άρθρου 13 της Συμβάσεως λόγω της απουσίας στο εθνικό δίκαιο, κατά την εποχή των γεγονότων, προσφυγής, η οποία θα επέτρεπε στους προσφεύγοντες να διεκδικήσουν την επικύρωση του δικαιώματός τους να εξετασθεί η υπόθεσή τους εντός λογικής προθεσμίας δυνάμει του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως.

IV.- ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

68.- Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Συμβάσεως :

« Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση ».

A.- ΖΗΜΙΑ

69.- Η προσφεύγουσα διεκδικεί συνολικώς το ποσό των 5.000 € για την ηθική βλάβη, την οποία θεωρεί ότι υπέστη, λόγω της παραβιάσεως των άρθρων 6 παρ. 1 και 13 της Συμβάσεως.

70.- Η Κυβέρνηση θεωρεί ό,τι το ποσό αυτό είναι υπερβολικό και δεν δικαιολογείται από τις ειδικές περιστάσεις της υπόθεσης και της σοβαρής οικονομικής κατάστασης της Ελλάδος. Εκτιμά ό,τι η διαπίστωση της παραβιάσεως αποτελεί επαρκή ικανοποίηση.

71.- Το Δικαστήριο εκτιμά ό,τι πρέπει να επιδικασθεί στην προσφεύγουσα το ποσό των € 2.600 ως ηθική αποζημίωση για την παραβίαση των άρθρων 6 παρ. 1 και 13 της Συμβάσεως σχετικά με την υπερβολική διάρκεια της επίδικης διαδικασίας και την απουσία

πραγματικής προσφυγής σχετικώς, πλέον οποιουδήποτε ποσού ήθελε οφείλεται ως φόρος,.

Β.- ΕΞΟΔΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ

72.- Η προσφεύγουσα ζητά, επίσης, 1.000 ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη ενώπιον του Δικαστηρίου. Προς υποστήριξη του αιτήματός της, καταθέτει αντίγραφο λεπτομερούς σημειώματος αμοιβής. Ζητά από το Δικαστήριο να διατάξει την καταβολή του εν λόγω ποσού απ' ευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό του εκπροσώπου της, Ελληνικό Παρατηρητήριο του Ελσίνκι.

73.- Η Κυβέρνηση θεωρεί ότι το αιτούμενο ποσό είναι υπερβολικό και μη επιβεβαιωμένο και ισχυρίζεται ότι η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε τιμολόγιο που να αποδεικνύει την καταβολή του εν λόγω ποσού.

74.- Σύμφωνα με την νομολογία του Δικαστηρίου, στον προσφεύγοντα δεν δύνανται να επιστραφούν τα έξοδα και οι δικαστικές δαπάνες παρά στο μέτρο που αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και, επιπλέον, εύλογα ως προς το ύψος των επιτοκίων τους. Στην περίπτωση αυτή, λαμβάνοντας υπ' όψιν το έγγραφο, το οποίο έχει στην κατοχή του και την νομολογία του, το Δικαστήριο εκτιμά ότι είναι λογικό να επιδικασθεί στην προσφεύγουσα το ποσό των € 350 για έξοδα και δικαστική δαπάνη για την διαδικασία ενώπιον αυτού, πλέον οποιουδήποτε ποσού ήθελε οφείλεται ως φόρος, . Το ποσό αυτό θα καταβληθεί στον τραπεζικό λογαριασμό του εκπροσώπου της προσφεύγουσας, Ελληνικό Παρατηρητήριο του Ελσίνκι.

Γ.- Τόκοι υπερημερίας

75.- Το Δικαστήριο κρίνει κατάλληλο να βασίσει τα επιτόκια των τόκων υπερημερίας στο οριακό επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, αυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

**ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ,
ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΟΜΟΦΩΝΩΣ**

1. *Κηρύττει* την προσφυγή παραδεκτή αναφορικά με τα παράπονα, τα οποία στηρίζονται στα άρθρα 6 παρ. 1 και 13 της Συμβάσεως, ως προς την διάρκεια της επίδικης διαδικασίας και την απουσία αποτελεσματικής προσφυγής σχετικώς και απαράδεκτη ως προς το επί πλέον.
2. *Αποφαίνεται* ότι υπάρχει παραβίαση των άρθρων 6 παρ. 1 και 13 της Συμβάσεως λόγω της διάρκειας της επίδικης διαδικασίας και την απουσία αποτελεσματικής προσφυγής, η οποία επιτρέπει το να παραπονεθεί κάποιος σχετικώς
3. *Αποφαίνεται* :
 - i. Ότι το Εναγόμενο Κράτος πρέπει να καταβάλλει εντός τριών μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία η απόφαση καταστεί οριστική σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Συμβάσεως τα ακόλουθα ποσά :
 1. 2.600 € (δύο χιλιάδες εξακόσια ευρώ) πλέον οποιουδήποτε ποσού ήθελε οφείλεται ως φόρος, για ηθική ζημία
 2. 350 € (τριακόσια πενήντα ευρώ) πλέον οποιουδήποτε ποσού ήθελε οφείλεται ως φόρος, για έξοδα και δικαστική δαπάνη, να κατατεθεί απ' ευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό του εκπροσώπου της προσφεύγουσας
 - ii. Ότι από την λήξη της εν λόγω προθεσμίας και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα αυξηθεί με απλό επιτόκιο ίσο με το οριακό επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, που εφαρμόζεται κατά την περίοδο αυτή, αυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.
4. *Απορρίπτει* την αίτηση δίκαιης ικανοποίησης για το επιπλέον.

Συνετάγη στα γαλλικά, μετά κοινοποιήθηκε εγγράφως την 10^η Ιανουαρίου 2019 κατ' εφαρμογήν του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού του Δικαστηρίου.

Renata Degener
Αναπληρώτρια Γραμματέας

Ksenija Turkovic
Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου γαλλικού εγγράφου
Μεταφράστρια Ε. Παπαμαύρου